

JUSTIITSMINISTEERIUM

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
info@ttja.ee
Endla 10a
10142., Tallinn

Meie 14.11.2024

nr 10-4/8068-1

Arvamuse küsimine Euroopa Liidu parandamisõiguse direktiivi ülevõtmise kohta

Käesolevaga anname teile teada, et Justiitsministeerium on asunud üle võtma 13. juunil 2024. a vastu võetud ja 10. juulil 2024. a Euroopa Liidu teatajas avaldatud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi nr 2024/1799 kaupade parandamist edendavate ühiste normide kohta, millega muudetakse ühtlasi määrust \(EL\) 2017/2394 ning direktiive \(EL\) 2019/771 ja \(EL\) 2020/1828](#). Direktiiv peab olema üle võetud hiljemalt 31. juuliks 2026. a. Direktiivi parimaks ülevõtmiseks ootab Justiitsministeerium sisendit kaasvastutavatelt ministeeriumidelt, allasutustelt ning huvigruppidele.

Selle õigusakti eesmärgiks on aidata kaasa rohepöörde elluviimisele, soodustades kaupade soetamisel ja kasutamisel kestlikkust nende parandamisvõimaluste suurendamise läbi. Direktiivi põhielemendid on:

- **parandamiskohustuse kehtestamine tootjatele** (parandamist saavad nõuda tarbijad) selliste kaupade suhtes, millele kehtivad Euroopa Liidus ühtsed parandatavuse nõuded (parandamisõiguse direktiivi art 5 ja direktiivi lisa II, mis sisaldab loetelu parandatavuse nõudeid sätestavatest Euroopa Liidu õigusaktidest, milleks on põhiliselt erinevad rakendusmäärused ning millist loetelu võib Euroopa Komisjon tulevikus täiendada). Kui tootja on kohustatud toote parandama, siis peab parandamine aset leidma mõistliku aja jooksul ja mõistliku hinna eest või tasuta;
- parandusteenuse osutajatel peab olema võimalus soovi korral kasutada **Euroopa parandusteabe vormi**, kus nad annavad selget teavet (tähtajad, hinnad jne) parandamisprotsessi kohta (direktiivi art 4 ning direktiivi lisa I). Kui tarbija nõustub nende tingimustega 30 päeva jooksul, on teenuse osutaja kohustatud teenust nendel tingimustel osutama;
- luuakse **Euroopa veebiplatvorm** selleks, et teha tarbijatele kättesaadavaks teavet (ka piiriüleselt) remonditöökodade – ning sõltuvalt liikmesriigi valikust ka taastatud kaupade müüjate, defektsete toodete kokkuostjate ning parandamisega seotud kogukondlike algatuste (nt remondikohvikud) kohta (parandamisõiguse direktiivi art 7) ja
- **seadusest tulenevate nõuete esitamise tähtaja pikendamine 12 kuu võrra tarbijale müügi korral** juhul, kui tarbijad valivad asendamise asemel parandamise (parandamisõiguse direktiivi art 16).

Direktiiv on oma loomult **maksimumharmoneeriv**, mis tähendab seda, et väga palju mänguruumi liikmesriikidele direktiivi ülevõtmisel ei jäeta (direktiivi artikli 3 kohaselt ei tohi liikmesriigid ei säilitada ega kehtestada oma riigisisestes õigusaktides sätteid, mis erinevad käesoleva direktiivi sätetest). Samas mõned otsuse- ja valikukohad on siiski ülevõtjatele jäetud ning eeskätt nendes küsimustes soovibki Justiitsministeerium nüüd kaasvastutajate ja huvigruppide arvamusi koguda.

Euroopa veebipõhine parandusplatvorm

Kuigi esialgses direktiivi eelnõus oli ette nähtud, et iga liikmesriik peaks looma eraldi platvormi, mis peaks olema piiriüleselt koostalitlusvõimeline, siis direktiivi lõpliku teksti kohaselt töötab Euroopa Komisjoni hiljemalt 31. juuliks 2027. a välja Euroopa veebiplatvormi ühise veebiliidese, mis on

kättesaadav kõigis liidu ametlikes keeltes. Komisjon tagab ühtlasi selle veebiliidese tehnilise hoolduse. Liikmesriigid saavad seda veebiliidest kasutada oma platvormi riiklike osade sisustamiseks.

Samas võivad liikmesriigid riikliku sektiooni asemel otsustada luua ka oma riikliku platvormi või jätkata juba olemasoleva riikliku platvormide kasutamisega. Sellisel juhul ühendatakse riiklik platvorm Euroopa Liidu veebiplatvormiga. Viimastest aruteludest Riigikogus ning [Eesti seisukohtadest direktiivi läbirääkimiste kohta](#) võib küll järeldada, et senine poliitiline soov on olnud pigem kasutada EL ühist veebiliidest/platvormi. Samas ei tähenda see seda, et on välistatud teisiti otsustamine juhul, kui analüüs näitaks, et see oleks Eesti oludes mõistlik.

Liikmesriigid peavad igal juhul otsustama, kas nad soovivad laiendada enda poolt pakutavat informatsiooni nii (ükskõik, kas ühise veebiliidese riiklikus sektioonis või eraldi enda riiklikul platvormil), et see hõlmaks lisaks parandajatele ka taastatud kaupade müüjaid, taastatavate puudusega kaupade ostjaid või kogukonna juhitud parandamisalgatusi.

Ka juhul, kui liikmesriik otsustab kasutada Euroopa veebiplatvormi ühtset veebiliidest, jäävad mitmed otsustuskohad: eelkõige peavad liikmesriigid välja töötama ja kehtestama tingimused selleks, kuidas informatsioon parandusteenuse osutajate kohta platvormile jõuab. Platvormil figureerimine on teenuse osutajale vabatahtlik. Direktiiv rõhutab, et liikmesriigil on õigus kehtestada lisatingimusi teenuse osutajate jaoks – kvalifikatsioonide vms olemasolu – või et platvormil registreerumise peab eelnevalt heaks kiitma riiklik kontaktpunkt.

- *Kas Teie hinnangul peaks Eesti asuma sisustama riiklikku sektiooni Euroopa Liidu parandamisplatvormi ühtses veebiliidese või näete eeliseid Eesti „oma lahenduse“ (see võib olla ka mõni olemasolev veebileht, mida oleks võimalik välja arendada direktiivi nõuetega vastavusse viimiseks) väljatöötamises ning tulevase Euroopa platvormiga liidestamises? Viimase lahenduse puhul tuleb arvestada sellega, et kaasnevad arvestatavad lisakulud.*
- *Kas Eesti peaks registreerima – ükskõik kas ühtse platvormi riiklikus osas või omaenda platvormil – lisaks otseselt parandamisteenuseid pakkuvatele ettevõtjatele ka taastatud kaupade müüjaid, defektsete toodete kokkuostjaid ning parandamisega seotud kogukondlikke algatusi nagu remondikohvikud?*
- *Kas te oskate juba öelda, millise lävendi peaks Eesti seadma platvormil registreerumiseks – st kas on vajalik sätestada teenuseosutajatele (parandajatele jms) kvalifitseerivaid tingimusi ning kas registreerumiseks on vaja eelnev riikliku kontaktpunkti heakskiit?*

Seadusest tulenevate nõuete esitamise tähtaja pikendamine 12 kuu võrra tarbijale müügi korral juhul, kui tarbijad valivad asendamise asemel parandamise (parandusõiguse direktiivi art 16) (nn kaupade müügi direktiivi muutmise)

Nagu eelpool mainitud, siis parandusõiguse direktiiviga sisseviidud muudatuste tagajärjel pikeneb seadusest tulenevate nõuete esitamise tähtaeg 12 kuu võrra (ühel korral) tarbijale müügi korral juhul, kui tarbijad valivad asendamise asemel parandamise (parandusõiguse direktiivi art 16). Kuid siin tuleb tähele panna, et liikmesriikidel on õigus kehtestada selleks puhuks ka pikem tähtaeg.

Taustaks nii palju, et Eestis juba kehtib selline süsteem st et tähtaeg pikeneb 12 kuu võrra, kuid samasugune pikenemine kehtib ka juhul, kui tarbija on valinud asendamise. Sellisel juhul tekib muidugi küsimus, kas regulatsiooni eesmärki täidetakse – kuivõrd tarbija jaoks kaob põhjus eelistada parandamist asendamisele. Kas see võiks olla täiendavaks kaalutluseks, miks nõuete esitamise tähtaega pikendada veelgi (nagu direktiiv lubab) just nimelt parandamise puhuks?

Kas Eestis oleks vaja kaaluda pikema nõuete esitamise tähtaja kehtestamist?

Direktiivi meetmete täitmise tagamine

Parandamisõiguse direktiivi artikli 11 kohaselt peavad liikmesriigid tagavama direktiivi täitmiseks vajalikud piisavad vahendid.

Selle raames tuleb mh kindlaks määrata, kuidas üks või mitu liikmesriigi õigusega määratud asutust (olgu siis need avalik-õiguslikud asutused või nende esindajad, organisatsioonid, kellel on õigustatud huvi kaitsta tarbijaid või keskkonda või kutseorganisatsioonid, kellel on õigustatud huvi meetmeid võtta) võivad kooskõlas liikmesriigi õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, et tagada direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud õigusnormide kohaldamine kooskõlas liikmesriigi õigusega.

Nagu komisjon on selgitanud, siis siin ei piisa üksnes kollektiivhagide direktiivi ülevõtmisele suunatud meetmetest – need saaks olla vaid üheks võimalikuks näiteks (see direktiiv ei ole Eestis praeguseks hetkeks veel üle võetud). Kehtivast Eesti õigusest võib tuua näidetena tarbijakaitse seaduse §§ 64 ja 65 ning võlaõigusseaduse § 236, mis annavad teatud pädevused Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile.

Kas Teie hinnangul oleks sarnane lähenemine mõeldav ja piisav?

Teie **tagasisidet kirjas esitatud küsimustele ootame 19. detsembriks 2024. a.** Loomulikult võite esitada omapoolseid kommentaare ja mõtteid ka kõigis muudes direktiivi ja selle ülevõtmisega seotud küsimustes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karin Maisvee
nõunik

Sama:

Eesti Tarbijakaitse Liit
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon
Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioon
Eesti Kaupmeeste Liit
Teenusmajanduse Koda
Eesti E-kaubanduse Liit
Eesti Kindlustusseltside Liit
Applia Europe
Eesti Advokatuur
Eesti Juristide Liit
Tartu Ülikooli õigusteaduskond
Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut
Riigikohus
Tallinna Ringkonnakohus
Tartu Ringkonnakohus
Harju Maakohus Tallinna kohtumaja
Pärnu Maakohus
Tartu Maakohus
Viru Maakohus
Balti Keskkonnafoorum
Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Eesti Elektritööstuse Liit
Eesti Elektroonikatööstuse Liit
Eesti Kaupmeeste Liit
Eesti Keemiatööstuse Liit
Eesti Masinatööstuse Liit
Eesti Plastitööstuse Liit
Eesti Ringmajandusettevõtete Liit
Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit
MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus
MTÜ Eesti Elektroonikaromu
MTÜ Eesti Mööblitootjate Liit
MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon
MTÜ Tarbijate Koostöökoda
OÜ Eesti Pakendiringlus
SA Rohetiiger
Tootjavastutusorganisatsioon OÜ
Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum
Eesti Omanike Keskliit
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Rootloop OÜ

Eesti Keskkonnäühenduste Koda
Keskkonnaamet

Karin Maisvee
karin.maisvee@just.ee